

Beleidsplan Protestantse Gemeente te Groningen 2016-2019

Naar een toekomstbestendige PGG

<i>Hoofdstukken</i>	<i>bladzijde</i>
1. Inleiding	2
2. Missie	2
3. Visie	2
4. Beleidsvelden	3
4.1. Vieren	3
4.2. Leren	5
4.3. Pastoraat en ontmoeten	7
4.4. Delen en dienen	7
4.5. Organisatie	8
4.6. Mensen	10
5. Communicatie	11
6. Financiën	12
6.1 Inkomsten	12
6.2 Uitgaven	13
6.3 Indicatieve begroting 2018	14

Bijlagen:

Bijlage 1. Overzicht van bepalingen uit de kerkorde en de plaatselijke regeling

Bijlage 2. Over (kerk) gebouwen

Bijlage 3. Minimaal noodzakelijk vermogen om aan verplichtingen te kunnen voldoen

1. Inleiding

De Protestantse Gemeente te Groningen (PGG) staat in de komende jaren voor de opgave om met een krimpend aantal gemeenteleden en minder middelen te laten zien dat ze een levende gemeente is en kan blijven, die veerkracht vertoont en door veranderingsgezindheid en flexibiliteit laat zien waartoe de inspiratie door Gods woord kan leiden.

De bijzondere bevolkingsopbouw van Groningen als Universiteitsstad met een groot percentage jongeren van 18-26 jaar, maar ook bevolkingsgroepen met zeer verschillende interesses en achtergronden vormt hierbij een bijzondere uitdaging.

De AK heeft een commissie ingesteld om een conceptbeleidsplan te maken voor de jaren 2016-2019. Leden van de commissie zijn Marga Baas, Marijke Bootsma (voorzitter), Lieuwe van der Veen, Henk Wieringa en Jan Wijbenga.

2. Missie

De kerk is de gemeenschap van twee of drie of meer rondom Jezus Christus. Zij is gebonden aan een tijd, een plaats, een cultuur, en neemt dus ook een bepaalde vorm aan. Niets menselijks is haar vreemd. De Protestantse Kerk lijkt in veel opzichten op een vereniging. Maar ze is ook anders. Een kerk leeft namelijk niet voor zichzelf. Altijd heeft ze de ruimte gevonden en genomen om er te zijn voor de mensen dichtbij en ver weg. De vorm is niet heilig. Het eigen kerkelijk nest is goed, maar de wereldkerk is wijder. De Geest verbindt ons aan de liefde van Christus. Hij zendt ons uit en sticht zijn gemeenschap als teken van zijn koninkrijk in de wereld. Zo is de kerk teken en getuige van Gods verbondenheid met de wereld.

De Protestantse Gemeente te Groningen leeft van het Woord van God en de christelijke traditie in de breedste zin van het woord. Ze wil die traditie bewaren, ontsluiten, hernemen, doorgeven en vieren. Dat doet ze door steeds opnieuw deze traditie te verbinden met het geleefde leven in woord en gebaar, in muziek, lofprijzing en gebed, in stilte en actie. De Protestantse Gemeente te Groningen is onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland. Zij waardeert en heeft respect voor de breedte van de kerk en ziet deze breedte ook weerspiegeld in de diversiteit van de verschillende wijkgemeentes en verwante kerkelijke initiatieven zoals de Open Hof, het Pand en het GSp – Studentenplatform voor Levensbeschouwing.

De kerk van Jezus Christus is geen doel op zichzelf. Haar grenzen zijn vloeiend en open. Daarom wil de Protestantse Gemeente te Groningen dienstbaar zijn aan de stad en de samenleving. Bescheiden maar vastberaden. Juist omdat zij geen machtsinstituut meer is, kan zij verbindingen leggen tussen mensen en groepen en instanties. Bondgenoten zijn er velen. Soms zoeken we zelf, soms worden we gevonden. Doel is een stad waar ieder tot zijn recht kan komen. Die stad hoeven wij niet zelf te maken. Wij staan in de beweging die God is begonnen en mogen de tekenen daarvan zien en benoemen.

3. Visie

De kerk wil wervend zijn en inspirerend. Wij willen het evangelie niet voor onszelf houden. Wij willen een huis voor de ziel zijn. Daarom vormen wij gemeenschappen waar mensen gezien worden in hun kracht en kwetsbaarheid. Wij delen vreugde, verdriet en zorgen. Wij koesteren onze diversiteit. Wij vormen een plek waar je geduld kunt oefenen en de moed kan hervinden.

Ons vaste punt is dat wij open willen zijn. Open voor God, open voor elkaar, open naar buiten. Dat zie je terug in alles wat wij doen en laten, in onze activiteiten, maar ook waar wij rusten, besturen of klussen. Wij zoeken naar nieuwe vormen van presentie en manieren om geloof en

leven te verbinden zonder onze ogen te sluiten voor het belang en de waarde van wat we ook nu al doen.

Wij menen dat mensen boodschap hebben aan elkaar, ongeacht leeftijd, geslacht, ras, maatschappelijke positie, afkomst of seksuele geaardheid. Openheid betekent dat wij herkenbaar zijn door onze belangeloze betrokkenheid bij de zwakkeren in de samenleving: we zien om naar onze naaste, in het bijzonder naar hen die lijden aan een moeizaam bestaan, dichtbij en ver weg. Wij zoeken waar mogelijk en nodig samenwerking met bondgenoten in de samenleving, zowel kerken als maatschappelijke organisaties.

De activiteiten die wij ontwikkelen, staan steeds in functie van de missie waarin wij als Protestantse Gemeente te Groningen leven en werken. Onze activiteiten zijn daarom niet alleen gericht op de eigen leden in de vorm van zorg voor en omzien naar elkaar, en toerusting van elkaar om te leven in de navolging van Christus. Wij zoeken ook nadrukkelijk naar activiteiten die van betekenis kunnen zijn voor de vele anderen in onze samenleving. Te denken valt aan activiteiten die passen bij zingevingsvragen die opkomen rond essentiële momenten in het leven van mensen, of die ruimte scheppen voor stilte en bezinning in het menselijk bestaan. Ook de 'roeping' die wij hebben als burgers van de politieke samenleving die wij met elkaar vormen, is voor ons als kerk van groot belang en vraagt om onze aandacht in de activiteiten die wij doen.

Het open karakter vertaalt zich in een helder communicatiebeleid zodat zichtbaar en merkbaar wordt waar de Protestantse Gemeente te Groningen voor staat in de Groninger samenleving. Waar mogelijk en nodig spelen we in op de actualiteit. Iedere wijkgemeente is zich bewust van dit belang van goede communicatie met de omgeving, evenals de Protestantse Gemeente als geheel dat is.

We willen primair herkenbaar zijn door onze activiteiten. Op welke locaties die plaatsvinden vraagt een pragmatische afweging. Daarbij kan de functionaliteit en de uitstraling van onze kerkgebouwen van nut zijn bij de bepaling van het gezicht van de Protestantse Gemeente te Groningen.

Wij zijn ons ervan bewust dat onze middelen en tijd beperkt zijn. Wij moeten dus soms pijnlijke keuzes maken. Wij voelen de spanning tussen de gemeenschappen zoals die er nu zijn en de gemeenschappen die we zullen worden als gevolg van de voortgaande 'ontkerkelijking'. Daarbij gaan wij zorgvuldig om met mensen: relaties, vrijwilligers en vrijgestelden. Ook ten aanzien van gebouwen, levend geld en vermogen voeren wij verstandig beleid. We zoeken naar een toekomstbestendige balans tussen inkomsten en uitgaven, tussen stimuleren, investeren en beheren.

4. Beleidsvelden

In dit hoofdstuk wordt vanuit verschillende perspectieven het gemeente-zijn van de PGG benaderd. Elk van die perspectieven geeft een onderscheiden beleidsveld aan waarop de PGG zich verder zal ontwikkelen in de nabije toekomst.

4.1 Vieren

De liturgische viering tijdens de kerkdiensten op zondag is het hart van de gemeente. Dat geldt ook voor de verschillende wijkgemeenten die samen de Protestantse Gemeente te Groningen vormen. Hier wordt in lofprijzing en dankzegging, in gebed, in verkondiging, in de dienst van de gaven en in het delen van brood en wijn het leven van de gemeente en de wereld in verbinding gebracht met God zelf die gekend wordt als Vader, Zoon en Heilige Geest.

De liturgische viering geeft het perspectief aan waarmee de kerk in de wereld staat. Het volle leven komt in de viering ter sprake. Tegelijk moet worden geconstateerd dat met het dalend

ledenaantal van de Protestantse Gemeente te Groningen ook het aantal deelnemers aan kerkdiensten en andere liturgische vieringen in kerkelijk verband afneemt. Niet ieder die kerkelijk is ingeschreven voelt zich aangesproken door de kerkdiensten in hun huidige vorm. Ook heeft niet ieder kerklid affiniteit met liturgisch vieren. Bovendien spelen allerlei maatschappelijke factoren die de kerkgang onder druk zetten ook in het leven van gelovigen, een belangrijke rol. En we moeten constateren dat voor niet-kerkelijke mensen de drempel om een liturgische viering bij te wonen vaak hoog is.

Dat alles roept de vraag op hoe we de liturgie van de kerk ook in de toekomst op een geïnspireerde en inspirerende manier zullen voortzetten. De volgende motieven spelen daarbij een belangrijke rol:

- juist waar mensen onder de druk van de veeleisende samenleving en de talloze prikkels van de cultuur in ademnood dreigen te raken, is het goed om ruimte en tijd uit te sparen voor viering en bezinning en daarmee de mogelijkheid te scheppen het leven in een ander perspectief te zien.
- in de liturgische viering worden mensen bewust van andere dimensies van het leven en leren zij om te gaan met het Geheim van het leven, dat wij vinden in God.
- in de liturgische viering worden de inspirerende verhalen over Gods nabijheid in het leven van mensen doorgegeven, niet alleen als een waardevolle traditie uit het verleden, maar als bron en oriëntatie voor het eigen leven en handelen hier en nu; zo raken mensen thuis in de Bijbel, met inbegrip van alle existentiële en maatschappelijke consequenties.
- door de sacramenten, de liturgische rituelen en gebaren, de zang en de muziek worden mensen op verschillende niveaus bij het Geheim van het leven betrokken: met hun verstand, gevoel, geweten en verbeelding; met hun zintuigen en heel hun lichaam.
- vierend opent zich de ruimte voor de ontmoeting met God en met elkaar en komt de wereld in zicht als de aarde waarover Gods Naam is uitgeroepen. Daarom kan de vierende gemeenschap namens en voor de wereld biddend een beroep doen op God.
- vierend leren mensen als het ware inademen en uitademen: inademend doen zij inspiratie en bezieling op; uitademend maken zij dankzeggend, zingend en musicerend Gods Naam groot.

We zien ook in onze hedendaagse cultuur dat mensen behoefte blijven houden om al vierend het goede van het leven in elkaar te bevestigen (denk aan verjaardagen en jubilea), vorm te geven aan gemeenschappelijk verdriet (rituelen bij rampen), zich te weer te stellen tegen de vergetelheid (4 en 5 mei), deel te nemen aan evenementen waarin de onderlinge verbondenheid en betrokkenheid - hoe tijdelijk ook - intens worden beleefd (The Passion, Serious Request, de 4 mijl van Groningen). Tegen alle nuttigheids- en rendement denken in zijn mensen kennelijk op zoek naar rituelen en taal om vierend oases in de tijd te creëren en bijzondere momenten in het bestaan te markeren. Het zijn tendensen die we als kerk, bezielt en geleid als wij worden door de dynamiek van Gods Geest positief tegemoet treden en waarmee we ook nadrukkelijk verbinding willen zoeken.

Daarom is het van groot belang dat de Protestantse Gemeente te Groningen vierend aanwezig is in het leven van mensen, waarbij gezocht wordt naar een goede spreiding over de stad Groningen en aangesloten wordt bij vitale gemeenschappen en netwerken van mensen, zowel jong als oud. Juist als er kerken gesloten worden en gemeenten samengaan, dient te worden gekeken naar deze mate van spreiding en naar die vitale gemeenschappen. Het zou kunnen betekenen dat waar een kerkgebouw wordt afgestoten, er tegelijk gewerkt wordt aan andere manieren van present zijn in de stad, bv. in de vorm van kleinschalige ontmoetingsruimten waarin ook de mogelijkheid aanwezig is voor een stijlvolle vorm van vieren, zoals een kapel of gebedsruimte.

De liturgische viering vraagt ook om aandacht voor inhoudelijke vernieuwing en verandering die inspeelt op de veranderende tijdgeest. Inhoudelijke bezinning van de leden van de gemeente, gebruik maken van de talenten die er volop zijn bij alle betrokkenen, is daarbij zeer nodig. Ook

mensen met bijzondere talenten zoals kunstenaars en musici, dienen blijvend betrokken te zijn bij de vormgeving van de liturgische viering. Dat geldt niet alleen voor bijzondere diensten, bv. in het kader van Schoonheid met een ziel, maar ook voor de reguliere kerkdiensten. En uiteraard kan een kerk niet zonder goede theologische reflectie en verdieping over de lofprijzing en liturgie die haar gaande kan houden.

Beleidsdoelen:

1. Er wordt met daadkracht gewerkt aan een goede integratie van de wijkgemeenten rond de Bron, de Fontein en de Nieuwe Kerk. In mei 2016 wordt daartoe een concreet plan gepresenteerd, waarbij expliciet ingegaan wordt op een gedifferentieerde manier van vierende presentie in de stad, kleinschalig naast grootschalig.
2. Hetzelfde geldt voor de wijkgemeenten rond de Immanuelkerk en De Ark.
3. De Martinikerk is en blijft vooralsnog de plaats van viering van de Wijkgemeente Martinikerk en van het GSp – Studentenplatform voor Levensbeschouwing. Daarbij wordt op een creatieve manier gezocht hoe deze bijzondere en karakteristieke kerk in het centrum van onze stad ook nog anders gebruikt kan worden voor liturgische vieringen met een stedelijke uitstraling en voor bijzondere bijeenkomsten die bezielend zijn voor de stad als geheel.
4. De verschillende wijkgemeentes vragen elk voor zich om een goede praktijk van kerkmuziek. De Protestantse Gemeente van Groningen ontwikkelt een concreet beleid op het gebied van continuïteit en vernieuwing van de kerkmuziek.
5. Kleinschalige vormen van liturgische viering worden nadrukkelijk gestimuleerd. Te denken valt in dit verband aan vieringen van het stadsklooster, woensdagavondvespers van de wijkgemeente Martinikerk, het maandelijks Taizé jongeregebed in de Pelstergasthuiskerk en zo mogelijk en naar behoefte vieringen in de verschillende wijken van de stad.
6. Bezinning op vernieuwing van de liturgische viering is van groot belang, juist ook voor het spirituele voortleven van de gemeente in de wereld. Die bezinning kan ook gevoed worden door oriëntatie op de andere kerken in de stad Groningen. Te denken is daarbij aan de zusterkerken in de Raad van Kerken maar ook aan de kerken die samenkomen in het Evangelisch Contact Groningen.

4.2 Leren

De gemeente van Christus is een lerende gemeente: we zijn hoorders en lezers en dus leerlingen van de Schrift, dat niet alleen een boek is met geschreven woorden uit een ver verleden, maar een koor van levende stemmen die ons aanspreken en elk op eigen wijze getuigen van Gods nabijkomen in ons leven en in onze wereld.

Leren is samen luisteren naar die getuigenissen, vertrouwd raken met de Schrift, in het gesprek met elkaar en met anderen en ook met de eigen tijd en cultuur de betekenis en consequenties van de Bijbelse verhalen leren begrijpen in persoonlijke en maatschappelijke zin. Zodoende zoeken wij wegen om daadwerkelijk gestalte te geven aan wat wij als woorden van God hebben leren verstaan. De kerk kan een oefenplaats zijn om te leren het heilige te verbinden met het alledaagse leven

Daarbij zijn wij niet de eersten die zich verstaan met de Schriften, maar beseffen wij dat wij staan in een eeuwenlange traditie. Historisch besef, theologisch nadenken en kennis nemen van de spiritualiteit van hen die ons zijn voorgegaan zijn noodzakelijk om onze verbinding met de geloofstraditie vorm te geven en zo ook toegerust te worden voor 'geloven in deze tijd'. In de samenleving is binnen enkele decennia veel kennis over christelijk geloven verdampd, des te groter is het belang de bronnen te ontsluiten!

Leren in de context van de christelijke gemeente kan op vele wijzen gestalte krijgen:

* door middel van de prediking tijdens de kerkdiensten

- * in gespreksgroepen met een overwegend pastoraal karakter
- * in groepen die samen vieringen voorbereiden
- * in kringen waar mensen (van eenzelfde of verschillende generatie) elkaar ontmoeten en samen leren rond schrift, traditie, samenleving en cultuur
- * in de begeleiding van kinderen, tieners en (jong)volwassenen op de weg van het geloof en in doopgesprekken met jonge ouders
- * in toerusting van ambtsdragers en gemeenteleden met het oog op bijzondere taken in de gemeente (bv. training van diakenen of ouderlingen voor pastoraat)
- * in meditatiegroepen, mijmerwandelingen, festivals, debatten etc.

Deze vormen van leren kunnen plaatsvinden in de context van de wijkgemeente, maar zullen gezien de veelheid van onderwerpen en vormen meestal ook stedelijk worden aangeboden voor de hele PGG of onder verantwoordelijkheid van de Raad van kerken, zoals nu ook al gebeurt onder de noemer "Bezinning en bezieling"

De diversiteit van de aangeboden activiteiten is groot: van Bijbel uit de kast tot filmavonden, het bespreken van poëzie en het bezoeken van kloosters. In dit verband moeten ook de debatten genoemd worden in Forum/Images over ontwikkelingen in wetenschap, cultuur, politiek en samenleving, waaraan de kerken met regelmaat deelnemen. Ook het studentenpastoraat, georganiseerd in het GSp – Studentenplatform voor Levensbeschouwing, kan in deze brede oriëntatie een belangrijke rol spelen, in het bijzonder voor de studenten in onze stad.

Na een periode dat het theologisch en bijbels leerhuis in onze kerken gebloeid heeft, lijkt in de huidige tijd er meer verlangen zijn naar andere vormen van leren zoals bezinning, stilte en spiritualiteit. Wij zullen ons aanbod daarop aanpassen, zonder het belang van de theologie te vergeten.

Er ligt in nieuwe of aantrekkelijke leerpraktijken wellicht ook een kans om mensen "die niet zoveel met de kerk hebben", maar wel gelovig zijn of in ieder geval geïnteresseerd, mogelijkheden te bieden om met existentiële en geloofsvragen bezig te zijn. Dat Groningen een universiteitsstad is met twee academische theologische opleidingen moet voor de ontwikkeling van onze leeractiviteiten voluit benut worden. En belangrijk punt is ook dat inspelen op de actualiteit onze mogelijkheden kan vergroten om mensen te bereiken.

Beleidsdoelen

1. Oriëntatie op nieuwe hedendaagse vormen en praktijken van leren die ook jongeren zullen kunnen aanspreken. Toewerken naar een geïntegreerde aanpak van jeugdwerk en leren geloven van jongeren.
2. Kritische evaluatie van bestaande praktijken en modellen van leren in de Protestantse Gemeente te Groningen. Wat werkt wel en wat werkt niet? Op grond daarvan zo nodig zoeken naar andere methoden van leren.
3. Toerusting en training van ambtsdragers en anderen met een bijzondere taak in de gemeente. Te denken valt aan training van diakenen, door bv. Het Pand mede aan te wenden als leerplaats voor diaconale activiteiten elders in de stad. In dit verband kan ook de voorgenomen training van lekenvoorgangers bij uitvaartdiensten worden genoemd.
4. Oriëntatie op geïntegreerde manieren van leren: niet alleen met het hoofd, maar ook met hart en handen door samen te eten en ook door samen te bidden, te mediteren en te vieren.
5. Laten we vooral ook open ogen hebben voor wat buiten de kerk gebeurt, bij voorbeeld in en rondom de Universiteit, het Forum, de Hanze Hogeschool, de Wolkenfabriek etc. We hoeven niet alles zelf te doen.

4.3 Pastoraat en ontmoeten

Pastoraat is voornamelijk een functie van de wijkgemeente. Pastoraat is omzien naar elkaar binnen de christelijke gemeenschap. Dat is allereerst op de meest alledaagse wijze aandacht hebben voor elkaar en daarnaast het besef dat we elkaar gegeven zijn tot bemoediging in geloof, hoop en liefde.

In die zin is pastoraat een uitnodiging en oefening voor de hele gemeente. Grotendeels gebeurt dit spontaan, deels gebeurt dit georganiseerd door predikanten, pastoraal werkers, ouderlingen, bezoekermedewerkers, coördinatoren en contactpersonen.

Omzien naar elkaar gebeurt in de ontmoeting. Zowel in individuele ontmoetingen als in groepsverband en in allerlei netwerken. De kerk is in die zin ontmoetings- en oefenplaats voor mensen van uiteenlopende leeftijden en leefomstandigheden, waarbinnen bijvoorbeeld de ontmoeting tussen de verschillende generaties vorm kan krijgen.

Naast het traditionele wijkenmodel met een aanspreekpunt (bv de wijkouderling) ontwikkelen zich nieuwe modellen waarbij de structuur wordt gevormd door pastorale netwerken. Deze netwerken zijn meer verbonden aan leeftijd en doelgroep dan aan geografie. Vaak zijn in deze levendige netwerken (bijvoorbeeld rond maaltijdgroepen, gespreksgroepen, wandelgroepen, projecten, doelgroepen, sociale media) de grenzen tussen binnen en buiten de kerk vloeiend. Ook zien we nieuwe vormen van onderling pastoraat ontstaan (bijvoorbeeld kerkmaatjes of zorgmaatjes) die inspelen op de tijdgeest of de veranderingen in de zorg en de WMO.

De grote veranderingen in de zorg en de WMO stellen vragen aan de invulling van het pastoraat. Herbezinning is nodig: welke rol moet je vanuit de kerken wel en niet willen spelen in de 'participatiesamenleving'? Juist in het inspelen op deze ontwikkelingen raken diaconaat en pastoraat elkaar en wordt overleg en samenwerking gevraagd.

Beleidsdoelen

1. Kritische evaluatie van bestaande praktijken en modellen van pastoraat in de Protestantse Gemeente te Groningen. Wat werkt wel en wat werkt niet (meer)? Waar kunnen we van elkaar leren en elkaar inspireren? Op grond daarvan zo nodig zoeken naar andere modellen van pastoraat en ontmoeten.
2. Oriëntatie op nieuwe hedendaagse vormen en praktijken van pastoraat die inspelen op ontwikkelingen in de samenleving (o.a. de grote veranderingen in de zorg en de WMO, nieuwe vormen van digitale netwerken). Pastoraat en diaconaat zoeken hierin samenwerking.
3. Pastoraat is een van de kerntaken van de predikant en pastoraal werker. Naast het uitvoerende deel wordt steviger ingezet op de ondersteunende rol (o.a. toerusting en coaching, verbinden) in netwerken van onderling pastoraat.

4.4 Delen en dienen

Diaconaat hoort tot de essentie van het kerk zijn. Het behoort tot het ambt van alle gelovigen.

Diakenen sporen de gemeenteleden aan om inhoud te geven aan barmhartigheid, gerechtigheid, gastvrijheid en offervaardigheid, ieder met zijn eigen talenten. Ze ondersteunen mensen die het moeilijk hebben in de samenleving. Dat kan zijn met geld, maar ook met aandacht, praktische ondersteuning of pleitbezorging. Een richtlijn is: helpen waar geen helper is.

Aandacht is en blijft er ook voor het leed in de wereld. Delen van wat wij hebben met mensen in de knel, aandacht vragen voor hun problematiek. Juist ook als we het hier druk hebben met onszelf en onze eigen situatie mogen we hen niet vergeten in ons gebed en onze daden.

Onze overtuiging is dat kleinschalige projecten en een persoonlijke benadering het meeste effect hebben. Verandering en verbetering krijgen meer kans als gewerkt wordt vanuit de relatie, van mens tot mens.

Beleidsdoelen

De diaconie van de Protestantse gemeente te Groningen bestaat uit een aantal geledingen. De zes wijkgemeenten hebben een eigen diaconie. Stedelijk is er het College van Diakenen (CvD), dat haar eigen taken en verantwoordelijkheden kent.

- Het “Beleidsplan 2016 – 2019 van het CvD” besteedt aandacht aan drie ontwikkelingen in de Groninger samenleving die nadrukkelijk onze aandacht vragen: de opvang van vluchtelingen, de relatief grote armoedeproblematiek en de grote veranderingen in de zorg en de vorming van de gemeentelijke WIJ-teams. Op verschillende manieren zijn wijkdiaconieën hier al bij betrokken. Het CvD zal waar nodig hier een coördinerende rol spelen.
- Het missionair diaconaal centrum het Pand in de Korrewegwijk is één van de speerpunten van de PGG. Het CvD wil in een open dialoog met betrokkenen het beleid en haar bijdrage daaraan verder concretiseren.
- Het CvD levert een relatief grote bijdrage aan de vereniging Open Hof, het centrum voor dagopvang voor dak- en thuislozen. Ook zijn er veel kerkelijke vrijwilligers werkzaam. Het staat buiten kijf dat de kerken hier een verantwoordelijkheid hebben, we zijn als PGG één van de initiatiefnemers geweest. Vanwege teruglopende financiën en nieuwe ambities wil het CvD wel haar bijdrage stapsgewijs verminderen. Het nieuwe beleid van de gemeente voor de maatschappelijke opvang kan leiden tot veranderingen, ook voor de Open Hof, waarvan de impact nog niet is te overzien. De mogelijke consequenties daarvan zal het College bij haar afwegingen betrekken.
- Het diaconaat is een opdracht aan alle gelovigen. Niettemin willen we de mogelijkheid onderzoeken om een (parttime) diaconaal predikant of kerkelijk werker aan te stellen, die als verbinder en aanjager kan functioneren voor bestaande en nieuwe initiatieven.
- het College voert een financieel beleid dat het mogelijk maakt op een verantwoorde manier middelen te beleggen en te besteden, alsook financiële ruimte creëert voor nieuwe initiatieven.
- Kennen en gekend worden: de diaconie streeft ernaar om vaker haar stem te laten horen en waar nodig en mogelijk samen te werken met andere kerkelijke en maatschappelijke organisaties. De PGG met al haar geledingen zoekt hen actief op zodat we van elkaar weten wat we aan elkaar hebben.

Het “Beleidsplan 2016-2019 van het CvD” is te vinden op www.protestantsegemeentegroningen.nl

4.5 Organisatie

De Protestantse Gemeente te Groningen is ook een *organisatie*. Die organisatie bestaat uit wijkkerkenraden, de Algemene Kerkenraad, de Colleges van kerkrentmeesters en van diakenen, en werk- of projectgroepen met een specifieke taakstelling. De Algemene Kerkenraad (AK) heeft in deze organisatie een bijzondere verantwoordelijkheid. De AK is in sommige opzichten spin in het web, doorgeefluik en samenbinder, en in andere opzichten ook algemeen bestuur dat besluiten neemt namens en voor de hele PGG. Daarom is het van groot belang dat de AK grotendeels is samengesteld uit ambtsdragers vanuit de wijkkerkenraden, zoals de Kerkorde van de Protestantse Kerk dat voorschrijft. In Bijlage 1. bij dit Beleidsplan wordt een overzicht gegeven van de bepalingen ter zake uit de kerkorde en de plaatselijke regeling.

De PGG vraagt om een organisatie die op een soepele en efficiënte manier processen van beleid en besluitvorming mogelijk maakt. Dat betekent:

- aan de ene kant:
voor de wijkkerkenraden, colleges van kerkrentmeesters en diakenen en werkgroepen maximale zelfstandigheid en duidelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

- aan de andere kant:
een sterke, actieve AK, die in samenspraak en wisselwerking met de wijkkerkenraden en colleges een duidelijk beleid voor de PGG als geheel ontwikkelt, de uitvoering daarvan stimuleert en de voortgang ervan bewaakt.

Het Beleidsplan van de PGG geeft daarbij richting, doelen en kaders, ook financieel, die de bedoeling hebben maximale ruimte te creëren voor de wijkkerkenraden en colleges om eigen beleid te ontwikkelen, vast te stellen en uit te voeren. De AK heeft een bijzondere verantwoordelijkheid voor het bewaken van genoemde richting, doelen en kaders

De Algemene Kerkenraad (AK)

De AK is een orgaan met (a) noodzakelijke bevoegdheden (zie Bijlage 1) en (b) met taken die nodig zijn om de PGG op een goede en effectieve manier te besturen. De AK dient ook een personele samenstelling te hebben die recht doet aan deze belangrijke en complexe functie binnen de PGG. De AK moet sterk en slagvaardig zijn, maar ook stimulerend en inspirerend: soms is hij voortrekker in beleidsprocessen, soms juist volger en stimulator van wat er in de wijkgemeentes aan beleidsinitiatieven opkomt.

De AK is verantwoordelijk voor het gezicht naar buiten, de communicatie, voor zover dat de PGG als geheel betreft. De AK stimuleert samenwerking met andere organisaties op stedelijk en regionaal niveau. Hij bewaakt de plaats van de PGG in de Groninger samenleving, in die zin dat hij verantwoordelijkheid draagt voor het geheel van de PGG: als zaken die belangrijk zijn om in de samenleving aan de orde te stellen maar elders binnen de PGG blijven liggen of als het nodig is als kerk te reageren op ontwikkelingen in de samenleving, neemt de AK initiatief.

Om voldoende focus te bereiken kunnen ook de 'gewone' leden van de AK – en niet alleen de moderamenleden – portefeuillehouder voor een bepaald aandachtsgebied worden. Te denken valt aan: vrijwilligersbeleid, gemeenteopbouw, kerkzijn in de publieke ruimte, bijzondere projecten, en welk ander onderwerp de AK als zodanig relevant acht.

Een dergelijk bestuurlijk model vraagt weliswaar meer van de leden van de AK, maar zal hun betrokkenheid als lid van de AK ook versterken. Het doet ook recht aan de drive om de PGG toekomstbestendig te ontwikkelen. Om de PGG naar de toekomst te ontwikkelen worden de wijkkerkenraden en andere gremia in de PGG maximaal gefaciliteerd en bestuurlijk ondersteund door de AK. De AK volgt relevante ontwikkelingen en draagt zorg voor tijdige bestuurlijke vertaling en besluitvorming, o.a. voor projecten.

De wijkgemeentes en wijkkerkenraden

Het beleid aan de basis wordt ontwikkeld, vastgesteld en uitgevoerd door de wijkkerkenraden en eventuele project- en werkgroepen. Zij hebben ieder op hun gebied maximale autonomie en verantwoordelijkheid qua inhoud en financiën, een en ander binnen de kaders van de kerkorde en voor project- en werkgroepen binnen de kaders van hun opdracht, en uiteraard ook binnen de kaders van het Beleidsplan van de PGG en de door de AK vastgestelde begrotingen.

Er is in versneld tempo een toenemende samenwerking tussen verschillende wijkgemeentes binnen de PGG zichtbaar. Deze waardevolle ontwikkeling, waarbij keuzes over hoe men gemeente in de stad wil zijn op het grondvlak gemaakt worden, krijgt tijd. Voor 1 mei 2016 dienen de betreffende wijkgemeentes hun plannen voor verdergaande samenwerking (concreet en operationeel geformuleerd) in bij de AK. Realisering van die plannen volgt in de jaren daarna, waar nodig ondersteund met gerichte extra investeringen.

De Colleges

Het College van Kerkrentmeesters (CvK) is verantwoordelijk voor alle vermogensrechtelijke financiële en beheers-aangelegenheden van de PGG. Over taken en beleid stellen zij een plan op, waarover besluitvorming plaatsvindt in de AK. Onderdeel daarvan is een document waarin met wijkkerkrentmeesters en wijkkerkenraden wordt vastgelegd wat de eigen financiële ruimte en verantwoordelijkheid van de wijken is. De AK stelt jaarlijks de begroting en de jaarrekening vast.

Het College van Diakenen (CvD) is verantwoordelijk voor alle vermogensrechtelijke aangelegenheden van diaconale aard. Het College stelt een beleidsplan op en biedt dit ter bespreking en vaststelling aan de AK aan. Begroting en jaarrekening worden in de AK besproken en vastgesteld.

Wijk-overstijgende activiteiten

De AK kan voor bepaalde, wijk-overstijgende activiteiten of initiatieven project- of werkgroepen instellen, die rechtstreeks aan de AK rapporteren. Opdracht en bevoegdheden worden door de AK in zo'n geval duidelijk omschreven, zodat de groepen zelfstandig kunnen functioneren met een duidelijk mandaat. Ook wijkkerkenraden hebben de mogelijkheid een dergelijke werk- of projectgroep in te stellen met een opdracht hun werk(gebied) betreffende. In dat geval wordt aan de wijkkerkenraad gerapporteerd.

In voorkomende gevallen kunnen hier door de AK gespecialiseerde professionals aan toegewezen worden of kan één van de predikanten daarvoor (gedeeltelijk/tijdelijk) aan- of vrijgesteld worden.

Beleidsdoelen

1. Organisatieontwikkeling: er wordt gedurende een jaar geëxperimenteerd met de praktijk van portefeuillehouderschap voor "gewone leden" van de AK (januari 2016 tot januari 2017, daarna evaluatie en zo mogelijk functionele voortzetting).
2. Waar nodig beleidsplannen van de wijkgemeenten en van andere gremia aanpassen in lijn met het Beleidsplan 2016-2019 van de PGG.
3. De (samenwerkende) wijkgemeenten dienen uiterlijk 1 mei bij de AK hun plannen in die moeten kunnen leiden tot een beleid met sluitende begroting 2018
4. In de AK-vergadering van mei 2016 worden deze plannen nader besproken en uitgewerkt, en ook voor de toekomst financieel vertaald door de wijkkerkenraden en de Colleges. In de juni-vergadering van de AK vindt verdere besluitvorming plaats. Vervolgens kunnen deze plannen geïntegreerd worden in de meerjarenplanning van de begroting en aan de AK worden gepresenteerd in november 2016.

4.6 Mensen

De kerk is niet zomaar een organisatie. De kerk kent ambten: ouderling, diaken, predikant en kerkrentmeester. Voor de vervulling van haar kerntaken zijn betaalde beroepskrachten, zoals predikanten, kerkelijk werkers en kerkmusici naast betrokken gemeenteleden (in dit stuk verder korthedshalve "vrijwilligers" genoemd) die pro deo allerlei functies vervullen, onmisbaar.

Vrijwilligers

Honderden betrokken gemeenteleden nemen belangeloos als vrijwilliger taken binnen de kerkelijke gemeente en daarbuiten op zich. Ze vormen hierdoor een belangrijk fundament voor het kerkelijk bedrijf en zijn de handen van de kerk in de samenleving. De rekrutering maar ook het behoud van mensen voor deze taken vraagt om een adequate begeleiding en toerusting. Wijkgemeenten kunnen hierin sterker worden door samen te werken en expertise uit te wisselen.

Er moet voldoende aandacht besteed worden aan begeleiding en opleiding van deze vrijwilligers. Dat kan uitstekend worden gedaan door vrijwilligers, die hiervoor vanuit hun (vroegere) werk/opleiding de capaciteiten bezitten, wellicht (tijdelijk) ondersteund door een parttime professional.

Betaalde medewerkers

De formatie per wijkgemeente voor predikanten wordt bepaald aan de hand van het eerder in de AK vastgestelde rekenmodel. In de AK worden, indien daar de financiële noodzaak toe is, nieuwe toerekeningfactoren vastgesteld. In hun vergadering van november 2015 hebben de predikanten vastgesteld dat er geen noodzaak is de weging aan te passen, zie bijlage 2.

Aan de wijkgemeenten is de keuze de toegekende formatie in te vullen met predikanten en/of kerkelijk werkers, voor de laatste geldt - i.v.m. het salarisniveau - een factor van 1,5x de beschikbare predikantsformatie.

Ten gevolge van de verminderde totale formatie voor predikanten en het op termijn verminderen van het aantal kerkgebouwen zal het aantal zondagse kerkdiensten verminderen. De wijkgemeenten kunnen voor het inschakelen van gastpredikanten een budget toegewezen krijgen.

De PGG kent ook betaalde medewerkers-kerkmusici. Ook hier zal een evenwicht moeten worden gevonden tussen de noodzakelijke ondersteuning van de eredienst en andere kerkelijke activiteiten en de financiële mogelijkheden van de PGG.

Betaalde medewerkers voor de begeleiding van kerkelijke activiteiten (kosters) kan de PGG zich niet meer financieel veroorloven. Van hen zal in 2016 afscheid genomen worden en voor hen wordt ontslagvergunning aangevraagd. De wijken zullen deze taken met vrijwilligers moeten vervullen.

Betaalde medewerkers voor de schoonmaak van gebouwen voor zover noodzakelijk voor gebruik voor kerkelijk (wijk)werk blijft ten laste van de algemene middelen gebracht.

Betaalde medewerkers voor de verhuur van gebouwen, het daaruit voortvloeiende beheers- en schoonmaakwerk e.d., worden alleen ingezet wanneer de baten hoger zijn dan de lasten of wanneer een wijkgemeente besluit deze medewerkers uit eigen middelen te bekostigen.

Het Kerkelijk Bureau (KB) kent ook betaalde medewerkers. Zoveel mogelijk taken zullen in de toekomst door vrijwilligers uitgevoerd worden. De continuïteit van de ondersteuning dient gegarandeerd te blijven. Bij de vervulling van vacatures (o.a. op het KB) blijft de PGG alert om waar mogelijk gebruik te maken van gesubsidieerde banen, voor herintreders, gehandicapten of anderen.

Beleidsdoelen

1. Een werkgroep instellen ten dienste van de hele PGG, die de wijken helpt om vrijwilligersbeleid te formuleren en die de vrijwilligers in de wijken ondersteunt, (werving, selectie, coaching, opleiding; een soort afdeling personeelszaken voor vrijwilligers). Overwegen of hiervoor (tijdelijk) een (parttime) professional moet worden aangetrokken. Verkennende gesprekken voeren met instellingen die hiermee veel ervaring hebben opgebouwd, bijv. Humanitas.
2. In 2016 afscheid nemen van betaalde kosters.
3. Continuïteit van de organisatie (KB) garanderen

5. Communicatie

De kerk bestaat bij de gratie van communicatie. Dat geldt voor de geloofsoverdracht, maar ook voor al haar andere activiteiten en haar functioneren als organisatie. Communicatie is tweerichtingsverkeer, en veronderstelt minstens twee partijen die een relatie hebben.

Communicatie is meer dan informatie overdragen. Communicatie is vooral ook de dialoog aangaan, een proces van spreken, luisteren én elkaar begrijpen.

Daarbij staan ons als PGG verschillende communicatiemiddelen ter beschikking. Denk daarbij aan Kerk in Stad, maar ook aan de websites op stedelijk en op wijkniveau.

De PGG vindt het belangrijk om op een eigentijdse manier contact te leggen en te onderhouden met de eigen leden, maar ook met de stad en de wereld.

De PGG gaat actief op zoek naar een goede mix bij het gebruik van mogelijke communicatiemiddelen, steeds toegesneden op de verschillende doelgroepen.

Beleidsdoelen

1. Communicatiemiddelen op maat en gedifferentieerd inzetten, toegesneden op de te bereiken doelgroep en het beoogde doel.
2. Goede afstemming tussen de stedelijke organisatie en de wijken, zowel wat betreft de papieren als de digitale en andere communicatie.
3. Als PGG goed vindbaar en bereikbaar zijn, zowel voor eigen leden als voor andere personen, organisaties en instellingen.
4. Afstemming met interne partners over de woordvoering naar buiten toe, zowel op stedelijk als op wijkniveau. Recht doen aan "meerdere gezichten", zonder tegenstrijdige, verwarrende beeldvorming.
5. Een concretisering van deze doelen uitwerken met alle betrokkenen en neerleggen in een communicatieplan dat in 2016 gereed moet zijn.

6. Financiën

6.1. Inkomsten

Behalve het verminderen van uitgaven, bezuinigen, is ook het vermeerderen van inkomsten een mogelijkheid om de verstoorde balans in de financiën te herstellen.

Belangrijkste inkomstenbronnen van de PGG zijn

- de Aktie Kerkbalans
- Inkomen uit vermogen
- Collecten
- Legaten

Geldwerving

Door veranderend geefgedrag, doordat het al lang niet meer als vanzelfsprekend wordt ervaren dat je meebetaalt aan de kosten van een organisatie waar je lid van bent, en door het verminderend ledental van de PGG nemen ook de inkomsten uit de Aktie Kerkbalans jaarlijks af. Het CvK spant zich in om gevers te behouden en nieuwe gevers te vinden. Ook wijken kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

Bezuinigingen die leiden tot verlies van activiteiten of gebruik van ruimten waar mensen aan gehecht zijn, kunnen ook leiden tot verminderd geven aan de kerk. Dit afbreukrisico zal moeten worden meegewogen bij de vaststelling van de definitieve plannen. Noodzakelijke maatregelen vragen om uitleg aan alle betrokkenen, en kunnen ook leiden tot juist meer geven om onontkoombaar geachte bezuinigingen te helpen voorkomen. Die mogelijkheid moet op wijkniveau worden benut.

Voor gewenst beleid is vaak onvermoed geld te vinden. Vergelijk bijvoorbeeld de bouw van de kerken in de nieuwe stadswijken 50 jaar geleden. Grotendeels gefinancierd met privaat beschikbaar gesteld geld. Wie geneigd is te zeggen: "Dat waren nog eens tijden", onderschat de kracht van mensen die graag iets willen behouden of verwerklijken.

Zonder oudere gemeenteleden hun vertrouwde betaalwijzen te ontnemen, moeten met name voor de jongere generaties ook nieuwe vormen van geld overmaken of eenmalig doneren, bijvoorbeeld bij een collecte via smartphone, worden mogelijk gemaakt en op termijn uitgebreid.

SKG, de bank van de kerken in Nederland, heeft hiervoor SKG-collect ontwikkeld, waar van ook de PGG vanaf eind 2015 gebruik gaat maken.

Najaar 2015 is een werkgroep van jongere kerkleden (40 -) ingesteld, die adviezen gaat geven om met name de jongere leeftijdscategorieën aan te spreken.

Ook buiten de kerk kan gezocht worden naar mensen die de kerk financieel willen steunen. Voor sommige activiteiten kan wellicht ook aan crowdfunding worden gedacht.

Legaten

Het nalaten van geld aan de kerk door gemeenteleden die hierdoor ook na hun dood nog steun gaven aan hun geloofsgemeenschap heeft er de eerste vijftien jaren van deze eeuw voor gezorgd dat de PGG haar werk heeft kunnen voortzetten. Al eeuwen lang is geld nalaten een goede gewoonte geweest, getuige de vele fondsen, gasthuizen en andere instellingen in dit land.

Maar de te verwachten inkomsten uit legaten zijn geenszins zeker. Het aantal ANBI-instellingen dat zich presenteert als een geschikt doel voor legaten en hele erfenissen is zeer talrijk. De PGG moet zich bezinnen hoe ze zich op geloofwaardige wijze in dit gezelschap kan profileren.

Beleidsdoelen:

1. Strategie ontwerpen voor eigentijdse geldwerving
2. Trouwe betalers behouden en belonen
3. Voorlichting geven over schenken en nalaten aan de PGG

6.2 Uitgaven

Voor dit onderdeel zijn een aantal bijlagen toegevoegd

Bijlage 2. Over (kerk) gebouwen

Bijlage 3. Minimaal noodzakelijk vermogen om aan verplichtingen te kunnen voldoen

Hoe komt er een balans tussen inkomsten en uitgaven. Want de taakstelling blijft: Een sluitende begroting per 1 januari 2018! Bovendien moet er niet alleen een sluitende begroting 2018 zijn, maar moet ook voor de jaren daarna een toekomstbestendig financieel beleid worden ontworpen. De maatregelen moeten dus structureel van aard en niet incidenteel bepaald zijn. Nergens in de wijkgemeenten is het doorvoeren van bezuinigingen een geliefde bezigheid. Toch zijn er verschillen tussen de wijkgemeentes in mogelijkheden tot bezuinigen of minder uitgeven. De sluitende begroting 2018 kan alleen verantwoord bereikt worden met in achtneming van de onderlinge solidariteit tussen de verschillende wijkgemeenten binnen de PGG.

Om het gestelde doel te bereiken wordt aan de wijken gevraagd in 2016 realistische plannen aan te dragen hoe dit te bereiken, door besparingen of vergroten van de inkomsten. In mei 2016 de outline van de plannen, in september 2016 de nadere financiële prognoses en vertaling.

Daarbij dient te worden bedacht dat de thans aangestelde kerkelijk werkers een tijdelijk contract hebben, dat niet kan worden verlengd. Het contract van de huidige jeugdwerker eindigt in de zomer 2016.

Wanneer daar goede redenen voor aanwezig zijn kunnen op tijdelijke basis uit de reserves overbruggingsmaatregelen worden gefinancierd voor een soepele overgang naar de nieuwe (goedkopere) situatie. Ook is er vanuit de reserves ruimte voor (tijdelijke) nieuwe initiatieven die de gemeenteopbouw of stabilisering kunnen ondersteunen. Dergelijke plannen kunnen deel uit maken van in mei 2016 in te dienen voorstellen door de wijken.

6.3. Indicatieve begroting 2018

Er zijn vele wegen die naar Rome leiden.

Alle plannen die op verantwoorde wijze kunnen leiden tot een gezonde financiële toekomst zijn welkom. Maar om de gedachten te bepalen staat hieronder de indicatieve begroting 2018, opgesteld door het College van Kerkrentmeesters.

Ook is in september al een overzicht aangeleverd waarop is aangegeven welke vermindering van de uitgaven in de jaarlijkse exploitatielasten bijvoorbeeld door de sluiting van een bepaald kerkgebouw zou kunnen worden bereikt. Dit wordt opnieuw als bijlage toegevoegd, maar is nadrukkelijk geen dictaat maar één van de mogelijkheden. Ieder realistisch alternatief met hetzelfde effect op de financiële balans is bespreekbaar. De wijken worden uitgedaagd om creatieve oplossingen aan te dragen, die gedragen worden door de gemeenteleden.

Indicatieve begroting 2018 opgemaakt sept 2015			
mbv jaarrekening 2014 en begroting 2016			
Uitgaven x €1000		Inkomsten x €1000	
kerkgebouwen incl. kosters/organisten e.d.	176	overige eigendommen	23
pastoraat incl extra preekbeurten	390	kerkbalans e.d.	690
wijk/gemeenteavonden, begeleiding opleiding vrijwilligers, nieuwe activiteiten	41	bankrentes e.d.	90
afdrachten PKN hoofd.	76		
KB+beheer/administratie	120		
		tekort	0
	803		803

Toelichting op de indicatieve begroting:

In dit voorbeeld is de predikantsformatie van het aantal predikanten in vaste dienst nog met 0,5 verminderd tot 4,3 fte.

Voor de inkomsten uit kerkbalans is aangenomen dat we per jaar €35.000 achteruit gaan.

Beleidsdoelstellingen:

1. Op basis van door de wijkkerkenraden aangeleverde realistische voorstellen komen tot een sluitende begroting 2018 en een toekomstbestendig financieel beleid voor de daarop volgende jaren
2. Daartoe leveren de wijkkerkenraden mei 2016 de outline van hun plannen aan en in september 2016 de financiële vertaling ervan.

Taken en bevoegdheden van de Algemene Kerkenraad en de Wijkkerkenraden

De taken en bevoegdheden van de **Algemene Kerkenraad**, zoals omschreven in de Kerkorde ordinantie 4 en de plaatselijke regeling zijn:

- het overleg met de wijkkerkenraden over de taak en de samenwerking van de delen in het geheel van de gemeente en de uitvoering van het werk dat in dat overleg aan de algemene kerkenraad wordt toevertrouwd;
- het treffen van voorzieningen ten behoeve van de gemeente in haar geheel, waar dat nodig is om recht te doen aan de binnen de gemeente voorkomende kerkelijke verscheidenheid;
- het zorgdragen voor de gemeenschappelijke interne communicatie. (KIS, WEB-site e.d.);
- het namens de gemeente bevorderen van het gesprek met en in de samenleving over actuele maatschappelijke thema's;
- Het namens de gemeente onderhouden van het contact met, resp. Het deelnemen aan, de plaatselijke Raad van Kerken;
- de vermogensrechtelijke aangelegenheden;
- het vaststellen van het stedelijk beleidsplan, de begroting en de jaarrekening voor de Protestantse Gemeente te Groningen;
- datgene wat te maken heeft met de rechtspositie van de predikanten en de gesalarieerde medewerkers.

De algemene kerkenraad kan ter ondersteuning van de wijkgemeenten extra taken op zich nemen. Bij de uitvoering van haar taken laat de algemene kerkenraad zich ondersteunen door het Kerkelijk Bureau.

De taken en bevoegdheden van de **Wijkkerkenraad**, zoals omschreven in de Kerkorde ordinantie 4, zijn:

- de zorg voor de dienst van Woord en sacramenten;
- het leiding geven aan de opbouw van de gemeente in de wereld;
- de zorg voor de missionaire, diaconale en pastorale arbeid en de geestelijke vorming;
- het vaststellen van het beleidsplan ter zake van het leven en werken van de gemeente;
- het opzicht over de leden van de gemeente voor zover hem dat door de orde van de kerk is opgedragen;
- de zorg voor de financiën voor het wijkwerk en door het CvK aan de wijk gedelegeerde taken inzake het beheer van ruimten in gebruik bij de wijkgemeente
- het bevorderen ter plaatse van de gemeenschap van de kerken;
- het bespreken van zaken die door de classicale vergadering worden of zijn behandeld;
- het vaststellen van de regelingen ten behoeve van het leven en werken van de gemeente;
- het verrichten van alles wat verder naar de orde van de kerk van hem wordt gevraagd.

Elke wijkkerkenraad is verantwoordelijk voor de afvaardiging naar de kerkelijke gremia.

In goed overleg tussen wijkkerkenraden en de algemene kerkenraad kan bij voortschrijdend inzicht de verdeling van taken en bevoegdheden gewijzigd worden.

De verdeling van taken en bevoegdheden over enerzijds de algemene kerkenraad en anderzijds de wijkkerkenraden wordt aangegeven in een door de algemene kerkenraad in overleg met de wijkkerkenraden vast te stellen regeling.¹

¹ De vigerende plaatselijke regeling moet worden aangepast.

Monumentale kerkgebouwen van de Protestantse Gemeente te Groningen

De PGG heeft 2 monumentale kerkgebouwen in eigendom, de Martinikerk en de Nieuwe Kerk.

MARTINIKERK

Omdat destijds het College van kerkvoogden geen kans zag de Martinikerk te exploiteren en te beheren en binnen de stad Groningen het behoud van deze kerk voor stad en kerkelijke gemeente van groot belang werd geacht is de Stichting Schip Martinikerk opgericht, later overgaan in de Stichting Martinikerk. Voor een uitvoerige beschrijving van de zorgen en het gevoerde beleid van het College van Kerkvoogden van de Hervormde Gemeente te Groningen ten aanzien van de drie op dat moment aan haar zorgen toevertrouwde monumentale kerken in de binnenstad verwijs ik naar het betreffende hoofdstuk in het boek over 350 jaar Nieuwe Kerk.

De Stichting Martinikerk huurt de Martinikerk voor 1 Euro/jaar van de PGG en verzorgt exploitatie, beheer en onderhoud. De PGG huurt de kerk terug voor de zondagse eredienst. Destijds bij de oprichting van de Stichting is deze huur afgesproken als een basisgarantie voor het mogelijk maken van de exploitatie. Indien door het uitvallen van zondagse erediensten de kerk kan worden verhuurd aan externen ontvangt de PGG hiervoor de "zondagtoeslag" op de huur terug van de Stichting.

NIEUWE KERK

Gebouwd door de burgemeesters van Groningen en in 2015 350 jaar oud. Gebouwd als eerst Protestantse kerk in de stad Groningen. Voor de uitvoerige geschiedenis verwijs ik ook hier naar het gedenkboek dat werd uitgegeven ter gelegenheid van dat 350 jarig bestaan.

Het College van Kerkrentmeesters (CvK) laat zich voor het onderhoud adviseren en bijstaan door de restauratiearchitect W. Barneveld, OVT-architecten, gevestigd in de Oude Kijk in't Jatstraat. (Hij adviseert ook over de Martinikerk).

Als monumentaal kerkgebouw kan de Nieuwe Kerk in aanmerking komen voor de subsidieregeling die daarvoor geldt. Monumentenzorg bepaalt steeds voor een aantal jaren op basis van een ingediend verzoek en het noodzakelijk geachte onderhoud, hoe hoog die vergoeding zal zijn. Op dit moment loopt een periode van 6 jaar t/m 2017, totaal voor die periode 660.000,= aan begroot onderhoud. Naast een percentage van dit bedrag als "landelijke" subsidie betaalt ook de Gemeente Groningen een percentage, zodat voor de eigenaar 10 % van het totaal bedrag overblijft. Deze regeling voorziet in water- en winddichthouden van de gebouwen en schilderwerk. Interieur valt er zelden onder.

Voor de restauratie van de burgemeestersbank en de dooptuin zijn dan ook andere subsidiebronnen aangeboord. Het geheel (ca 130.000,=) kon met extern geld gefinancierd worden en kwam dus niet ten laste van het CvK.

In een eerder stadium konden door giften van de wijkverenigingen – voor ze werden opgeheven en opgingen in een wijkfonds- verbeteringen aan de keukenapparatuur, de kindernevendienst en kinderoppasruimtes worden gerealiseerd, alsmede nieuwe kussens in de banken worden aangeschaft.

Aanpassingen en schilderen van consistorie, koorzolder en het inrichten van een gedachtenisplek/ kaarsentafel in de hal van de kerk konden ook zonder bijdrage van het CvK gefinancierd worden.

Klein onderhoud en vernieuwen van de elektrische verwarming in de nevenruimtes van de kerk en aanpassen van de elektrische installatie werden wel uit het onderhoudsfonds CvK gefinancierd. (resp. in 2015 en 2016)

Aardbevingsschade wordt gemonitord en door onze restauratiearchitect met de NAM geregeld.

Op gezette tijden voert de Monumentenwacht een inspectie van het gebouw uit. Hun bevindingen worden meegenomen in het planmatig onderhoud.

Verhuur aan externen

Sinds 1 januari 2015 is met de Stichting Martinikerk een overeenkomst gesloten inzake de verhuur van het kerkgebouw aan derden. Essentie van de overeenkomst financieel is dat de verhuur gecoördineerd wordt via de Martinikerk – NB sinds 1 september 2015 is daarbij ook aangesloten de Lutherse Kerk in de Haddingestraat en men neemt nu de telefoon op met “Verhuur binnenstadskerken Groningen”-

Alle kosten (verwarming, verzekeringen personeel t.b.v. verhuur, schoonmaak t.b.v. verhuur) en alle baten (verhuuropbrengsten sec, verhuur van apparatuur en opbrengsten van de horeca t.g.v. de verhuur) worden aan het eind van het jaar 50/50 gedeeld.

Door gebruik te maken van de ervaring met verhuur bij de Martinikerk kon zo een professionaliseringsslag gemaakt worden. In de loop van 2015 is te zien dat de verhuuropbrengsten hierdoor stijgen. De verwachting is dat de exploitatielasten voor de kerk als geheel zullen dalen. En misschien wel positief kunnen worden, zoals inmiddels bij de Martinikerk het geval is door het gevoerde beleid.

-

Factoren die een rol spelen bij behoud dan wel afstoten van kerkgebouwen

1. Wensen van de kerkelijke gemeente ten aanzien van de ruimtelijke faciliteiten die nodig zijn om het kerkelijk werk te kunnen uitoefenen
2. “verdien-capaciteit” van een gebouw in relatie tot de exploitatiekosten en de kosten van onderhoud op lange(re) termijn
3. Exploitatiekosten van een gebouw vergeleken met de kosten van bijv. huur van een vervangende ruimte elders
4. Verkoopbaarheid van een gebouw, in vergelijking met andere gebouwen binnen de PGG

Voor de kosten van exploitatie, verwarming, schoonmaak, verzekering, onderhoud ed. zij op dit moment verwezen naar de jaarrekeningen van de afgelopen jaren. Wanneer t.z.t. daadwerkelijk een keuze moet worden gemaakt kunnen op dat moment al die cijfers worden geproduceerd.

Minimaal benodigd reserve vermogen voor de PGG anno 2015

Tijdens besprekingen van de eerste versie van het concept beleidsplan van de PGG kwam naar voren dat niet duidelijk is hoe groot het reserve vermogen van de PGG minimaal moet zijn.

Of: welk deel van ons vermogen kunnen we besteden aan investeringen en opvangen van tekorten.

In dit document geeft het moderamen van het CVK hierop haar visie.

Daartoe hebben we een noodscenario geformuleerd dat er als volgt uit ziet:

Het ledental van de PGG loopt in korte tijd drastisch terug waardoor de vrijwillige bijdragen gereduceerd worden tot 25% van de huidige omvang. Het aantal in gebruik zijnde kerkgebouwen loopt terug tot 1 en het aantal predikantsplaatsen tot 1,6FTE. Parallel daaraan wordt het kerkelijk bureau gereduceerd tot 0,5FTE.

Het zou dan noodzakelijk zijn om de Nieuwe Kerk van de hand te doen en 1 of misschien 2 gebouwen over te houden.

Het teveel aan predikanten en andere medewerkers moet een afvloeiingsregeling aangeboden worden.

Het afstoten van de Nieuwe kerk gaat naar verwachting €1.100.000 kosten

De afvloeiingsregelingen zullen een bedrag vragen van €850.000

Tegelijkertijd moet er nog een reserve voor onderhoud aangehouden worden tijdens de periode van afstoten en voor de resterende gebouwen van €250.000

Dat betekent dus dat er een totale, direct inzetbare reserve moeten zijn van €2.200.000.

Na uitvoering van dit scenario is dus het meeste onroerend goed verkocht.

Vervolgens blijft er een gemeente over die op dat moment met een positief exploitatie resultaat kan blijven bestaan.

Op dit moment zijn onze reserves €4.100.000, waarvan €1.125.000 in gebouwen.

Dat wil zeggen dat er nu nog €1.900.000 beschikbaar is om investeringen te doen en tekorten op te vangen.

Het kan zijn dat er legaten binnenkomen die onze reserves versterken: andere jaren is dat gebeurd, dit jaar nog niet.

Let wel: dit is een noodscenario, hulpmiddel om de noodzakelijke reserves te bepalen.

Het moet ook jaarlijks geüpdatet worden passend bij de nieuwe werkelijkheid.

Het is zeker geen toekomstplaatje waar we nu rekening mee houden.